

Występowanie zająca bielaka *Lepus timidus* w Polsce

The occurrence of the mountain hare *Lepus timidus* in Poland

ADAM ZBYRYT¹, DOROTA ZAWADZKA², GRZEGORZ ZAWADZKI³

¹ Polskie Towarzystwo Ochrony Ptaków
15–471 Białystok, ul. Ciepła 17
e-mail: adam.zbyryt@wp.pl

³ 16–506 Giby, Okótek 14
e-mail: grzesiekgfz@op.pl

² Instytut Nauk Leśnych, Uniwersytet Łódzki, Filia w Tomaszowie Mazowieckim
97–200 Tomaszów Mazowiecki, ul. Konstytucji 3 Maja 65/67
e-mail: dorota_zaw@wp.pl

Słowa kluczowe: *Lepus timidus*, ochrona, północno-wschodnia Polska, występowanie.

W latach 2011–2013 zebrano dane o występowaniu i rozmieszczeniu zająca bielaka *Lepus timidus* w Polsce. Informacje przekazali głównie pracownicy nadleśnictw podlegających Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Białymstoku oraz parków narodowych: Białowieskiego, Biebrzańskiego i Wigierskiego. Uwzględniono także obserwacje własne autorów. Zgromadzono w sumie 136 pewnych stwierdzeń zająca bielaka z obszaru Polski północno-wschodniej z lat 1984–2013. Obecność tego gatunku potwierdzono w Puszczy Augustowskiej, Knyszyńskiej i Białowieskiej. Obszarem stale zasiedlanym przez niewielką populację bielaka jest Puszcza Augustowska, z której zebrano łącznie 123 obserwacje, w tym aż 120 z lat 2000–2013. Z pozostałych kompleksów leśnych znane są jedynie nieliczne stwierdzenia (6 z Puszczy Knyszyńskiej i 7 z Puszczy Białowieskiej). Mogą to być osobniki pochodzące z przygranicznych obszarów leśnych Białorusi lub, co wydaje się mniej prawdopodobne, zwierzęta autochtoniczne ze szczątkowej populacji tego gatunku. W Puszczy Augustowskiej zając bielak zasiedla przede wszystkim drzewostany młodsze i średniowiekowe, w wieku 41–60 lat. Wyraźnie rzadszy jest w drzewostanach starszych niż 80 lat. Najczęściej odnotowywany był na siedliskach boru świeżego (45% stwierdzeń) i boru mieszanego świeżego (36%) w drzewostanach z panującą sosną zwyczajną *Pinus sylvestris*. Do najważniejszych zagrożeń gatunku należą: presja ssaków drapieżnych (szczególnie lisa *Vulpes vulpes*), postępujące ocieplenie klimatu oraz możliwa hybrydyzacja z zającem szarakiem *Lepus europaeus*.